

Minicursus - Agnes van Assisi (1196-1253) "De schaduw van de schaduw in het volle licht"

Agnes' graf in de Agnes van Assisikapel in de Clarabasiliek met een fresco van haar sterfbed)

Deel 7: Aan Agnes toegeschreven wonderen na haar dood

Verdieping: De lijn in de verhalen

Deze keer beginnen we met de verdieping; het is eigenlijk een kleine introductie. Deel 6 van Agnes' levensbeschrijving eindigde met haar dood en enkele historische gebeurtenissen daarna. Daarmee eindigt de Agnes-Vita echter niet. Na Agnes' dood volgden meerdere wonderen. Twaalf daarvan zijn opgenomen in deze Agnes-Vita uit *Br. Arnald van Sarrants Kroniek van de 24 Generaals*. Ik heb ze, vanuit het Duits vertaald, uit de *Klara-Quellen* overgenomen.

Er is een duidelijke lijn zichtbaar in deze wonderverhalen. Waarbij in de eerste verhalen Agnes' aanwezigheid nog enkel wordt gevoeld of gehoord, verschijnt ze in latere wonderen. In de meeste gevallen is ze dan in het gezelschap van Clara. Opvallend daaraan is weer, dat de rol van Clara steeds kleiner wordt. In de eerste verhalen spreekt Clara en handelt Agnes, later is het Agnes die spreekt én handelt. Dan houdt Clara nog enkel de zalfpot vast. Merk ook op dat de aanduidingen 'heilig' en 'zalig' voor zowel Agnes als Clara door elkaar gebruikt worden. Het eerste wonder vindt nog plaats als de zusters in San Damiano wonen. In 1257 verhuizen de zusters. Indien het vóór 26 september 1255 is, zijn beide zussen nog niet officieel heilig verklaard. De meeste wonderen vinden zeker plaats na Clara's heiligverklaring op de genoemde datum. Agnes is dan zeker nog niet officieel heilig.

Over een van een fistel genezen vrouw

In de loop van de tijd kwam eens een jonge vrouw uit Perugia, die last had van een vreselijke en grote fistel in haar nek, uit verering voor de heilige Agnes met grote eerbied naar San Damiano. Ze ging het klooster binnen en de zusters haalden het verband van haar wond; daarna brachten ze haar naar het graf van de heilige. Daar bad ze een tijdje, naar haar vermogen, en stond vrolijk weer op. Monter en volledig genezen, keerde ze met vreugde terug naar huis.

Een ordesvrouw werd van een uiterst lelijke zweer bevrijd

Een ordesvrouw in het klooster van Santa Maria degli Angeli in Perugia werd door goddelijke beschikking op de borst door een vreselijke zweer met zeven openingen getroffen, zodat haar genezing door de familieleden en de artsen als hopeloos werd beschouwd. Ze werd echter constant gesterkt door de broeders en er toe opgeroepen, zich in volle overgave tot de zalige Agnes te wenden. Terwijl ze de zalige Agnes om een remedie voor haar gezondheid smeekte en daarbij zo goed als ze kon knielde voor het altaar, viel er meteen een heel zoete slaap over haar heen. En aan

haar verscheen de zalige Agnes, die haar liefdevol troostte, haar zachtjes aanraakte met haar hand en haar al zalvend als het ware genas. Toen ze wakker werd uit haar slaap, merkte ze dat ze weer zo gezond was, alsof ze nooit het teken van een wond bemerkte of eerder pijn gevoeld had.

(Een ordesvrouw uit Venetië wordt genezen)

(dit wonder heeft eigenlijk geen titel)

Een ordesvrouw uit een klooster in Venetië had een zeer vergelijkbare wond op haar borst, die zo verschrikkelijk was, dat door alle artsen en haar familieleden verondersteld werd dat ze bijna dood zou zijn. Met alle toewijding waartoe ze in staat was, vertrouwde ze zichzelf toe aan de zalige Clara en de heilige Agnes. In de stilte van de nacht verschenen de zalige Clara en de zalige Agnes echter aan haar en brachten zalfblikken met zich mee, alsof ze vrouwelijke artsen waren. Ze kwamen met een grote groep maagden de ziekenboeg binnen, zodat de andere zieken en een andere vrouw die daar was, het ook zagen. Toen ze voor de zieke stonden, sprak de zalige Clara haar toe en vertelde haar dat ze ongetwijfeld genezen zou worden door de kracht van God en de verdiensten van de zalige Agnes. Maar omdat zij niet wist wie ze waren, twijfelde ze aan die belofte. Toen antwoordden de heilige Clara en de zalige Agnes dat zij de vrouwelijke artsen van Assisi waren. Toen bestreek en zalfde de zalige Agnes haar wonden zacht met deze zalf, en verdween onmiddellijk met de hele stoet van maagden. Maar de patiënt kreeg die nacht zo volledig haar vroegere gezondheid terug, dat er geen spoor meer van die ziekte achterbleef.

Een van melaatsheid bevrijde vrouw

Een vrouwe uit het klooster van Santa Chiara in Assisi (*een zuster uit de gemeenschap van Clara dus, HPB*) leed al zestien jaar aan een bepaalde ziekte, die de andere zusters van dit klooster als melaatsheid beschouwden. Uiteindelijk smeekte ze de zalige Agnes nederig om de Heilige Maagd met genadig erbarmen een remedie voor haar ziekte te vragen. Nadat ze nu had gebeden en een gelofte had afgelegd, werd haar door de verdienste van de zalige Agnes haar vroegere gezondheid teruggegeven, zodat er helemaal geheel en al geen teken van die ziekte te zien was.

Een van pijn in de benen genezen man

Een burger uit Assisi die door een steen op zijn been getroffen werd, had zo lange tijd hierdoor zo te lijden en pijnen te verdragen, dat hij nauwelijks buiten de deur van zijn huis kon komen om de nodige dingen te doen. Toen hij eindelijk zag dat de medicijnen hem niet hielpen, stond hij zo goed als hij kon op het feest van de heilige Agnes op, ging naar haar feestelijke viering en wierp zich nederig voor haar altaar neer voor gebed. Na de beëindiging van het gebed stond hij echter zo heelhuids op, dat hij de genoemde pijn niet langer voelde. En dit is wat de genezen man zelf aan zuster Balvina, de abdis van het klooster van Santa Chiara, en aan mij, degene die ik (sic) dit schreef, vertelde.

Een ernstig zieke werd onmiddellijk genezen

Een schilder genaamd Palmerius vertelde de genoemde abdis Balvina en mij, de schrijver, dat hij zo'n zieke broer had gehad, dat hijzelf en de artsen die hem hadden gezien als hopeloos beschouwden. Op een nacht echter, toen de zieke, die zijn stem al had verloren, bijna zijn geest leek uit te blazen, weende en klaagde de genoemde Palmerius aan zijn bed alsof hij hem al dood had gezien. Toen wendde hij zich vol vertrouwen tot de heilige Agnes en zwoer onder tranen. Als zij zijn broer een medicijn voor zijn gezondheid zou geven, zou hij (wanneer hij haar portret schilderde) haar hoofd altijd van een gouden kroon voorzien. Toen hij de gelofte had afgelegd en het gebed had beëindigd, begon de patiënt, alsof hij wakker werd uit de slaap, onmiddellijk en enthousiast te spreken en heftig naar eten te verlangen. Die dag stond hij echter op, ging door het huis en at en dronk met de anderen; toen zei hij dat enkele ordesvrouwen naar hem toe waren gekomen en hem liefdevol hadden bezocht.

Een door demonen bezetene is wonderbaarlijk bevrijd

Een twaalfjarige jongen uit Assisi had met enkele van zijn kameraden bij het klooster van *Sant' Apollinare* een wandeling gemaakt, toen hij een onbekende man ontmoette, die hem een bonenpeul aanbood en onmiddellijk verdween. Hij opende de peul. Toen vielen er drie korrels op de aarde, de vierde korrel at hij; en toen hij rondkeek, zag hij die man nergens meer. Toen hij echter thuiskwam, moest hij van pijn overgeven en omdat hij al snel zijn ogen 'snel hierheen en snel daarheen' verschrikkelijk verdraaide, geloofde iedereen dat hij bezeten was door een demon. De volgende dag werd hij door zijn vader en vele anderen naar de heilige Clara geleid; toen ze allen baden en ook de heilige Agnes voor de jongen aanriepen, begon hij te krijsen en te blaffen als een hond. Uiteindelijk begon hij luidkeels te schreeuwen: "Kijk uit," zei hij, "twee demonen zijn al verdreven. Dus bid nog een Ave Maria, zodat ook de derde uitgedreven wordt." Toen ze het baden, verdween de derde en liet de jongen veilig en wel achter. En zo werd door de genadige kracht van God die jongen volledig van de drie demonen bevrijd.

Een door een demon bezetene genezen

Een meisje genaamd Putticula van Foligno, uit de *Porta San Claudio*, uit de parochie van de heilige Johannes, zwoer op het heilig Evangelie van God voor de broeders die in het klooster van Santa Chiara waren, dat ze werd gekweld door onreine geesten. Haar vader Innotitius en mevrouw Jakoba, haar grootmoeder, beloofden samen met het meisje naar Assisi te gaan naar het graf van Agnes, de zuster van de heilige Clara, in de hoop dat ze door haar verdienste zou worden bevrijd. Toen Putticula nu van de noon tot de vespers voor het graf van de heilige Agnes had gelegen, voelde ze zich volledig van de genoemde plaag bevrijd. En dit gebeurde op de feestdag van Sint Franciscus. Maar haar grootmoeder, de genoemde Jakoba, en Benvenuta, de vrouw van Vangotius, zwoeren dat ze bij dit alles aanwezig waren geweest en dat alles zonder twijfel waar was. De volgende dag, 22 november, brachten haar ouders een wassenbeeld van twee pond naar het graf van de maagd Agnes.

Een van een vreselijke zweer genezen man

Een man uit Perugia was depressief door een constante koorts en hij had daarbij nog zo'n vreselijke zweer dat hij door de artsen opgegeven was, zij beschouwden hem als bijna dood. Een vrouw genaamd Giliola moedigde hem echter aan om zich tot de zalige Agnes te wenden en haar te beloven haar graf te bezoeken. Hij ging akkoord, legde een gelofte af en was onmiddellijk van de genoemde ziekten geheel vrij. Uit dankbaarheid voor de grote weldaad bezocht hij, zoals beloofd, het graf van de zalige Agnes.

Een van haar blindheid genezen vrouw

Een van de vrouwen van het klooster van Santa Chiara in Assisi (*een zuster uit Clara's gemeenschap dus, HPB*) had zoveel van haar gezichtsvermogen verloren, dat ze met het ene oog niets zag en met het andere slechts een beetje. En terwijl de pogingen van de artsen weinig of niets voor haar deden, wendde ze zich met groot vertrouwen tot de zalige Agnes; en ook de andere medezusters brachten vrome gebeden voor deze maagd. Maar op een dag hoorde deze zieke, terwijl ze in de kerk aan het bidden was, een vrouw naar haar toe komen en zeggen: "Open je ogen, want de gezondheid van de ogen is je weer geschonken." Toen ze haar ogen opende, kon ze duidelijk zien en was volledig verlost van iedere oogziekte. Toen ze echter de vrouw wilde zien, die ze had gehoord, kon ze haar nergens zien of horen. Maar men gelooft stellig dat deze vrouw de heilige Agnes was, die ze voor een medicijn voor haar gezondheid aangeroepen had. Dit wonder gebeurde in het jaar des Heren 1315.

Een van een vreselijke zweer genezen jongen

In het jaar des Heren 1330 had mevrouw Vitula van Assisi, de vrouw van een zekere Mathiolus Petri

van de Porta San Francesco, een zoon genaamd Martin. Hij had een vreselijke zweer in zijn nek, waarin negen openingen waren; het was zeer ernstig en gevaarlijk. Zo had hij ook nog een grote en lelijke zweer op zijn schouders, en de artsen konden hem op geen enkele manier helpen. Tenslotte wijdde zijn moeder hem aan de heilige Agnes, de zuster van de heilige Clara, om hulp te krijgen. Terwijl ze bad, verscheen deze maagd onmiddellijk in haar droom, gekleed in een prachtig gewaad, waarvan de ene helft groen, de andere rood van kleur was en met goud afgezet. Ze was gekroond met een gouden kroon en droeg een lelie in haar rechterhand. Ze zei tegen haar: "Twijfel niet, dochter, je zoon zal genezen en zijn gezondheid herwinnen." Toen, blij met het visioen en opgewekt door de belofte, haastte ze zich naar het klooster van Santa Chiara en openbaarde de abdis en de andere zusters de belofte en het gebod dat hun in het visioen van de heilige Agnes gegeven was. Nadat de mis was gevierd en de relikwieën aan de moeder en de zoon waren getoond, was de jongen volledig bevrijd van de zweer in de nek, terwijl de andere op zijn rug bleef zitten. Daarna verscheen Agnes aan de jongen in een droom. Ze had een andere vrouw bij zich met een zalf in haar hand, en ze zei tegen hem: "Mijn zoon, wat is er mis met je?" Hij antwoordde: "Van de zweer in mijn nek ben ik door de verdiensten van de heilige Agnes genezen, maar de andere die ik op mijn schouders heb, veroorzaakt me onmetelijke pijn. Agnes antwoordde hem: "Net zoals ik je in de nek genas, zo zal ik je ook op de schouder genezen." En zij nam het verband, verwijderde alles, wat de artsen er voor de genezing op hadden gedaan, gooide het op de grond en deed op die plaatst de zalf, die haar door de metgezellin was overhandigd. Toen dit was gebeurd, was de jongen meteen genezen van alle kwaad en ziekte. Toen de moeder naar hem toe ging, vond ze op de vloer de medicijnen en het verband dat de artsen eerder op de wond hadden gelegd. Ze vond haar zoon echter gelukkig en bevrijd van elke zweer; en hij vertelde haar de hele loop van het bovenstaande visioen. De moeder en haar zoon hebben voor broeder Thomas Vannini gezworen dat alles wat hierboven werd gezegd waar was.

Een van een gevaarlijke zweer genezen knul

Mevrouw Flora van Assisi had een elfjarige zoon genaamd Secte, op wiens borst een verschrikkelijke zweer zat, die door geen enkele remedie van de artsen genezen kon worden. Toen ze van de genezingen hoorden, die de zalige Agnes door de kracht van God bij soortgelijke ziekten bewerkstelligde, spoorde ze haar zoon aan om het graf van de heilige Agnes te bezoeken en zich daar in haar gebeden aan te bevelen. Nadat hij dit had gedaan, ging hij 's avonds met deze kwade en vreselijke wond in bed liggen; toen hij 's morgens opstond, - oh wonder! - trof hij zichzelf gezond en volledig vrij van elke zweer aan. En hij zei tegen de moeder: "Verheug u, mijn moeder, en jubel, want deze nacht kwam die Agnes tot mij, op wier graf u mij waken liet. Ze nam haar eigen zus, de heilige Clara mee, die een zalf met zich meedroeg. Hiermee werd ik door de genoemde Agnes gezalfd en, zoals u ziet, wonderlijk bevrijd. " Dit wonder heb ik, broeder Thomas Vangoli, van de moeder van de genezen jongen gehoord; en ik heb het, bevestigd door haar eed, zoals hierboven gezegd, vastgelegd.

Citaat van Agnes van Assisi

"Twijfel niet, dochter, je zoon zal genezen en zijn gezondheid herwinnen."

(Tegen een moeder wier zoon ziek is)